

26.4.2018

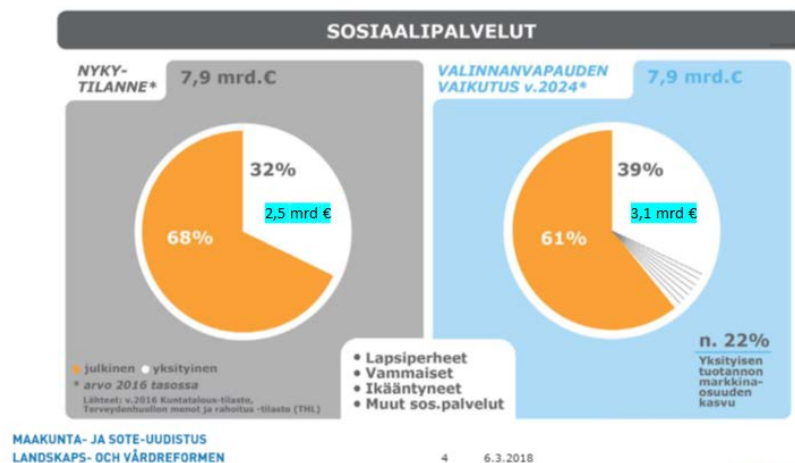
Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

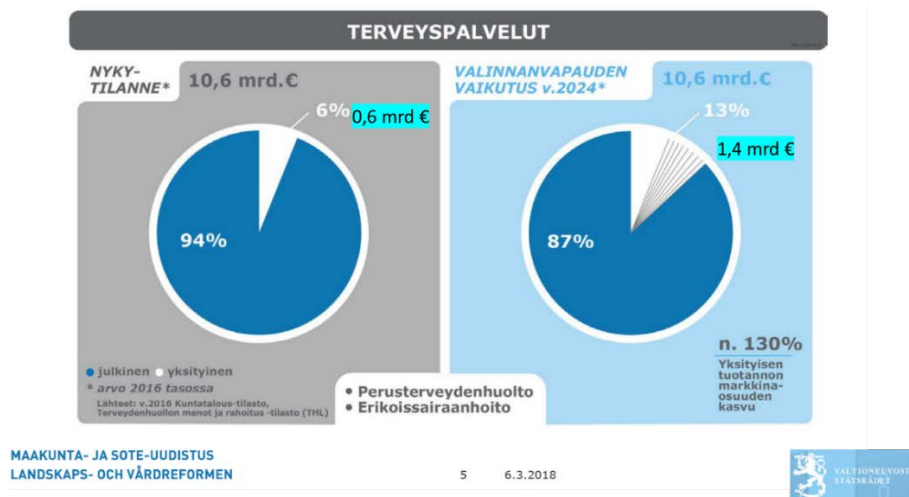
Viite: Asia HE 16/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Valiokunta pyytää teitä tarkastelemaan esitystä yleisesti kokonaisuutena sekä lisäksi erityisesti asiakassetelijärjestelmän toteutusta.

Yleistä

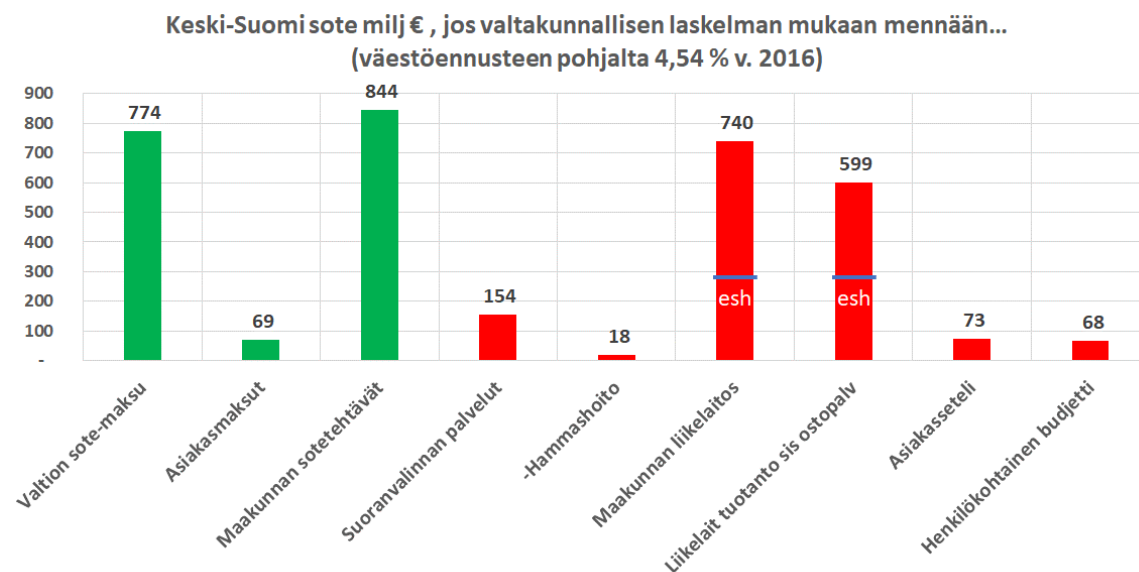
Lakiesitys antaa hyvän perustan maakunnallisten sote-mallien kehittämiseksi. Asiakassetelit ja henkilökohtainen budjetointi antaa pk-yrityksille mahdollisuuden toimia jatkossakin palveluntuottajana julkiselle sektorille. Ostopalvelujen määrä tulisi suunnitelmien mukaan lisääntymään, mutta ei radikaalisti. Toivottavaa on, että yksityisellä sektorilla on mahdollisuus olla jatkossa tasa-arvoinen toimija julkisen palvelutuotannon rinnalla eikä pelkästään täydentävä toimija.

Maakunta voisi esityksen mukaan päättää, paljonko se varaa määrärahaa suoran valinnan palveluiden ja valinnanvapauteen kuuluvien palveluiden tuottamiseen. Tämä osaltaan voi rajoittaa terveen markkinan syntymistä ja suosia maakunnan omaa palvelutuotantoa. Muutokset laskelmien mukaan ovat suurimmat terveysterveyspalveluissa.

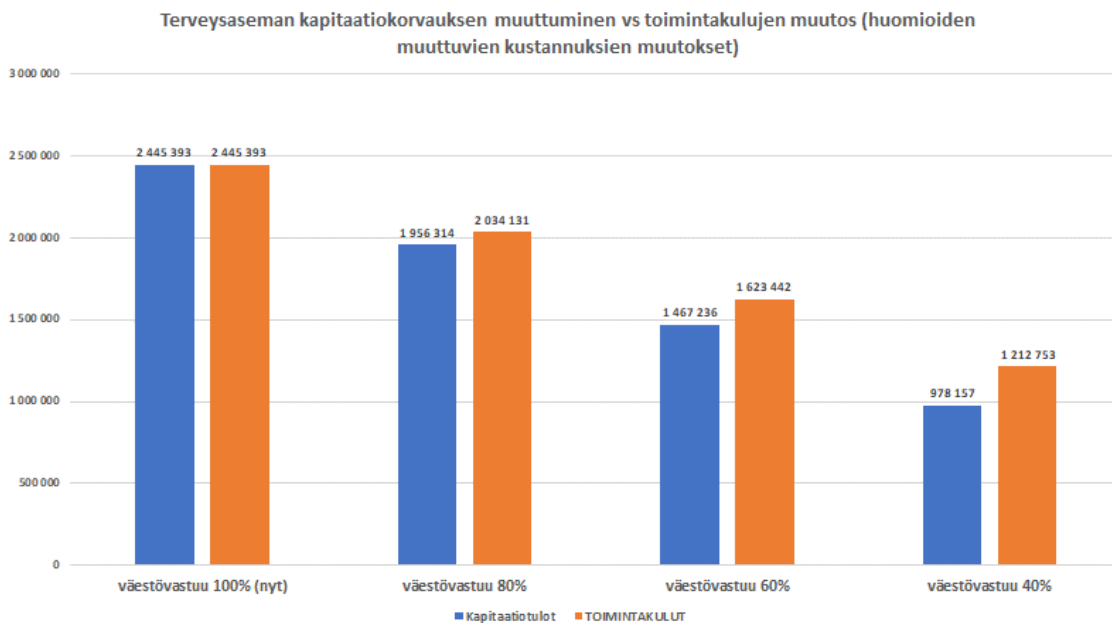

Erikoissairaanhoidon kustannuksilla ja mahdollisilla säästöillä on suuri vaikutus maakuntien sote-kustannuksiin. Lisäksi maakunnan omalle palvelutuotannolle tulee lähes joka tasolla suuri säästö- ja kehityspaineita.

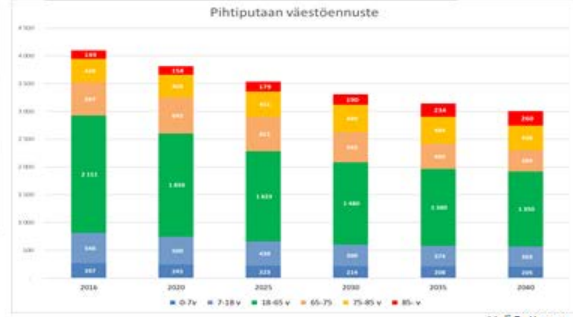
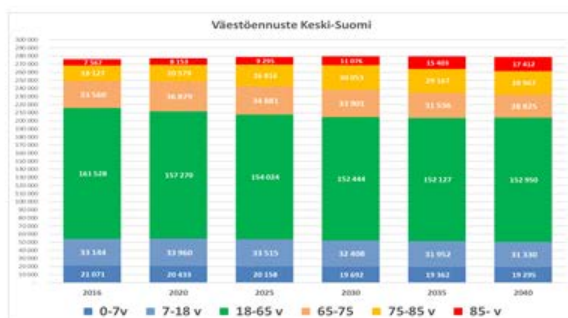

Asiakkaan suoranvalinnan palveluihin liittyvät palveluntuottajien vaihtamiset (suuret määrät) aiheuttavat paineita palveluntuottajille nopeisiin kustannustekijöiden mukauttamiseen tulojen suhteessa. Suurimpana tekijänä kustannustekijänä ovat luonnollisesti henkilöstökustannukset. Riskinä on myös se, että varaudutaan palvelutuotannossa ylimäärisiin resursseihin, jolloin tavoiteltuja säästöjä ei synny.

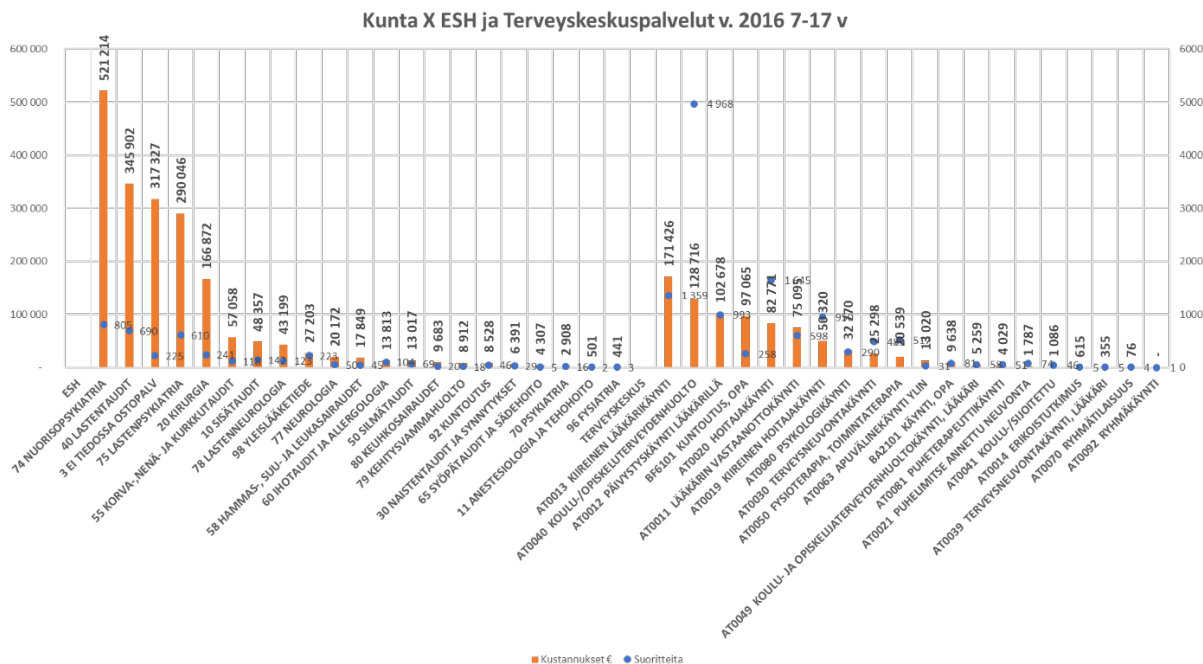

Maakuntien olisi mahdollista maksaa suoran valinnan palveluntuottajille korvauksia kannustinperusteisesti. Maakunnan tulisi määritellä kannustinperusteisten korvausten edellytyksenä olevat palvelujen laatua, kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta koskevat kriteerit tai muut tavoitteet. Haasteeksi muodostuu luotettavien mittareiden löytyminen ja niiden painotus.

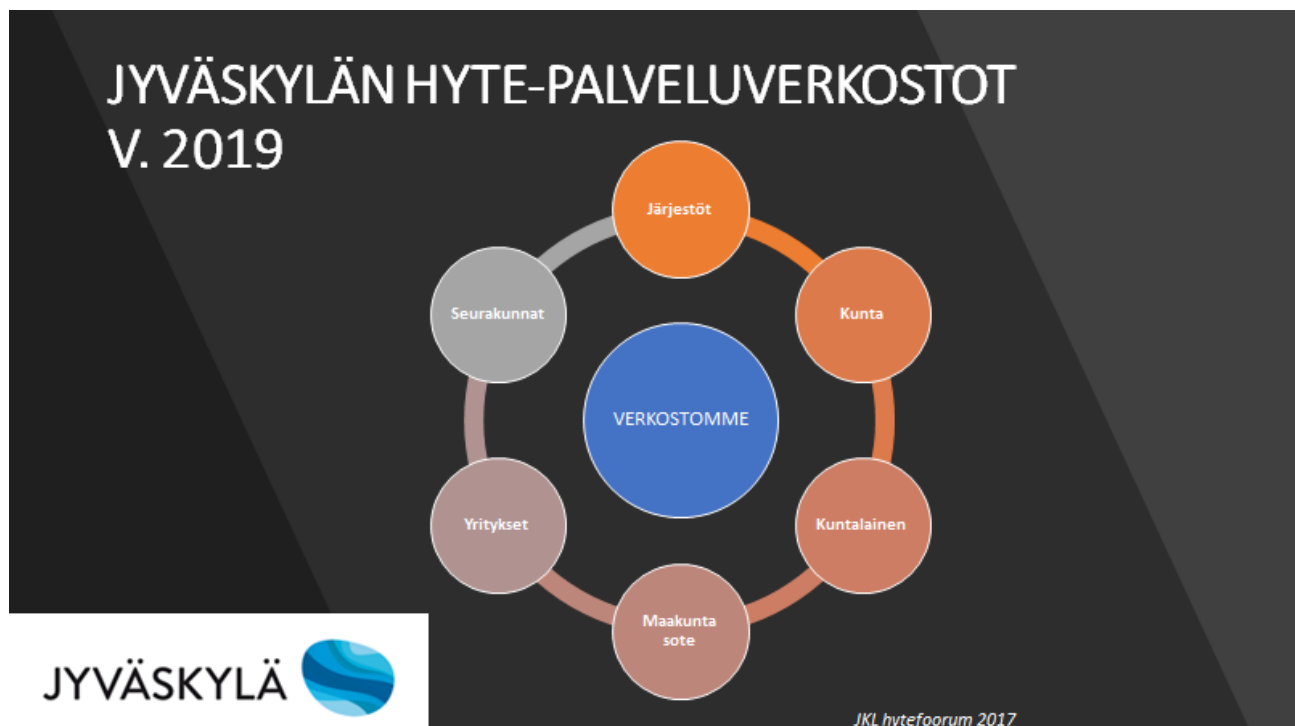
Maakunnan sote-palveluiden rakenteet ja hinnoittelut eri alueilla pitää perustua alueilla oleviin todellisiin tarpeisiin esim. nykyiseen todelliseen sairastavuuteen ja ikärakenteisiin perustuen.

Veli Puttonen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tärkeä ja laaja-alainen tehtävä myös maakuntauudistuksen jälkeen. Todelliset merkittävät säästöt sote-palveluissa syntyvät ennaltaehkäisevällä toiminnalla, nyt niiden merkitys on jäämässä taustalle sote-uudistuksessa.

Vaatimukset yksityiselle ja julkiselle palveluntuottajalle yhtenäiset

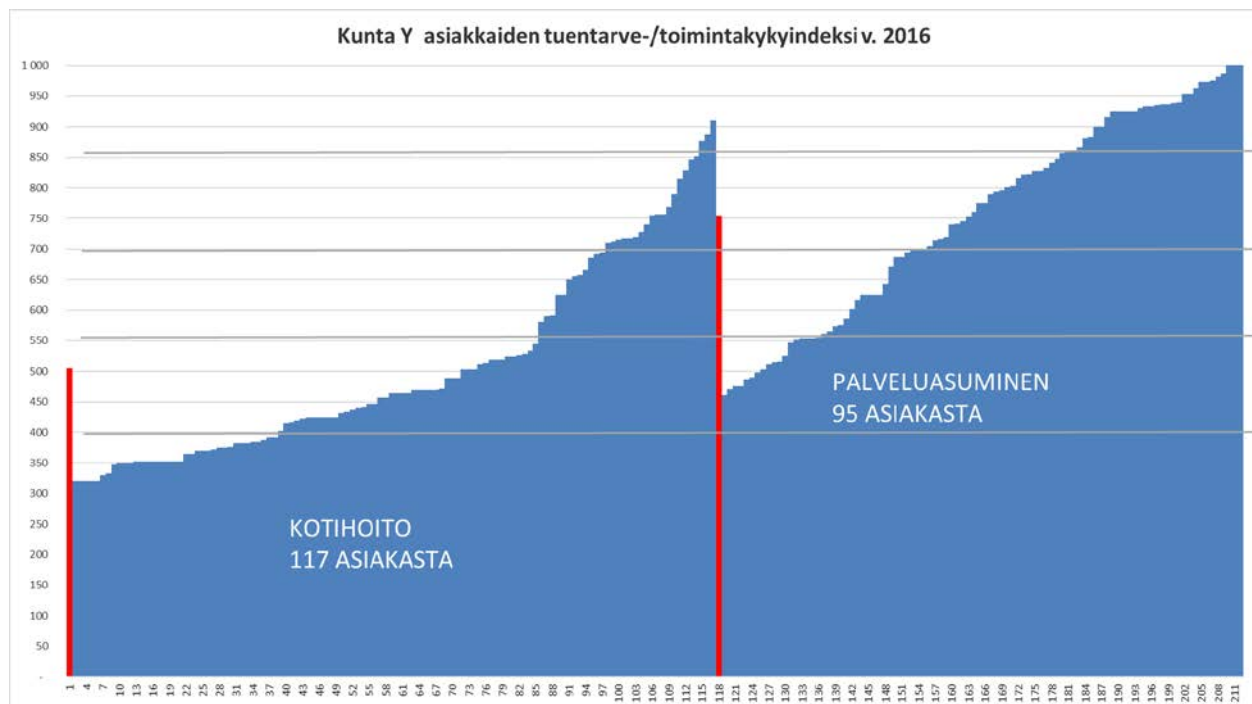
Yksityiselle ja julkiselle palveluntuottajalle pitää olla samat vaatimukset ja kustannustekijät palveluntuottamiselle. Tällaisia vaatimuksia ovat mm.:

- henkilöstömitoitukset ja tilavaatimukset esim. palveluasumisessa aluehallintoviraston ohjeiden mukaisesti
- henkilöstön osaaminen ja ammattitaito
- arvonlisäveron huomioiminen hinnoittelussa (nyt yksityiset eivät voi alv:a vähentää, kunnat voivat)

Palveluohjaus

Palveluohjaus muodostaa perustan muulle kuin suoranvalinnan toiminnalle yksityiselle ja julkiselle toimijalle. Tämän vuoksi on tärkeää, että se toimii puolueettomasti, tasapuolisesti, syrjimättömästi ja avoimesti kaikkia toimijoita ja asiakkaita kohtaan.

Palveluohjaajalla tulee olla välineet sekä asiakkaan tunteva verkosto päätöksenteon tukena.

Luotettavilla mittareilla pystytään ennustamaan asiakkaan tuentarvetta, seuraamaan hoidon vaikuttavuutta sekä suunnittelemaan tulevaisuuden palvelurakenteita. Maakuntien oman palvelutuotannon ja yksityisten toimijoiden suunnittelussa ja ohjauksessa tulisi käyttää samoja suunnittelun ja ohjauksen välineitä.

Keskitetty palveluohjausmalli maakunnassa ei välttämättä ole hyvä asiakkaan ja palveluntuottajan kannalta.

Palveluohjaajan tulee huomioida ja jakaa työt hoidettavan asiakkaan verkostolle (läheinen, palveluntuottaja ja muu verkosto).

Korvaukset suoran valinnan palveluntuottajille

Maksujärjestelmä saattaa kannustaa palveluntuottajia passiivisuuteen, koska asiakkaasta saadaan sama korvaus käyttäen asiakas palveluja ollenkaan tai käyttäen paljon palveluja. Tosin paljon palveluja käyttävä ryhmä saanee jotain korotuksia kapitaatiokorvauksiin.

Kustannustehokkuudesta palkitseminen edellyttää luotettavia mittareita. Tärkeää on määrittää mitä palveluja kapitaatiokorvaus kattaa ja mitä ei. Tämä tieto pitää olla myös asiakkaan tiedossa.

Asiakaskohtaisen kapitaatiokorvauksen määrän tulisi perustua todellisiin aluekohtaisiin toteutuneisiin bruttokustannuksiin.

Henkilökohtainen budjetti palvelujen korvauksen välineenä

Ajatuksena henkilökohtainen budjettijärjestelmä on hyvä järjestelmä. Käytännössä kyseiseen järjestelmään liittyy seuraavia haasteita:

- asiakkaan todellisen palvelutarpeen määrittely suhteessa asiakkaan henkilökohtaisiin toiveisiin/tarpeisiin
- henkilökohtaisen budjetin hinnanlaskenta saattaa usein edellyttää tosi laajaa tietoa palvelun tarjoajien hintatasosta ja laadusta
- palveluntuottajien laadunvalvonta
- palveluntuottajien kanssa tehtävät sopimukset
- palveluntuottajien osaamis- ja ammattitaitovaatimusten määrittäminen

Asiakasseteli

Asiakassetelit tulisi ottaa käyttöön mahdollisimman laaja-alaisesti. Esimerkiksi Keski-Suomen maakunnan järjestämissuunnitelmassa mainittujen asiakasaseteleiden määrä on reilusti yli 20. Asiakasaseteleiden määrän tulisi olla huomattavasti suurempi.

Asiakasaseteleiden kehittäminen tulisi tapahtua yhteistyössä kaikkien toimijoiden kanssa.

Asiakasseteli ei saa olla ainoastaan täydentävä palvelu vaan asiakasasetelituottajille varataan riittävästi markkinoita järkevän liiketoiminnan tekemiseen.

Oikein hinnoiteltu asiakasseteli mahdollistaa toimijoiden kilpailun laadulla ja vaikuttavuudella.

Asiakassetelin hinnoittelussa on otettava huomioon seuraavat tekijät:

- palvelun sisältökuvaus on laadittu
- palveluun pääsyn kriteerit on määritetty (ala- ja yläraja)
- asiakkaan tuentarve/toimintakyky ja sen muutos huomioidaan hinnoittelussa
- asiakkaan muun verkoston tuki huomioidaan hinnoittelussa
- vaadittava henkilökunnan osaaminen ja mitoitus (Aluehallintoviraston vaatimukset)
- oman tuotannon kustannukset (esim. bruttokustannukset, arvonlisävero, välillisen työn määrä, poistot,..)
- asiakassetelin arvo tulee olla realistinen eli oikein hinnoiteltu
- erityistapauksille (esim. pitkät etäisyydet) tulee olla mahdollisuus korottaa hintaa perustellusta syystä
- huomioidaan alueelliset erot

Jyväskylän kaupunki Tuetun kotona-asumisen / Kotihoidon

Tuentarpeen arviointi

Asiakkaan nimi:
Arviointipvm:

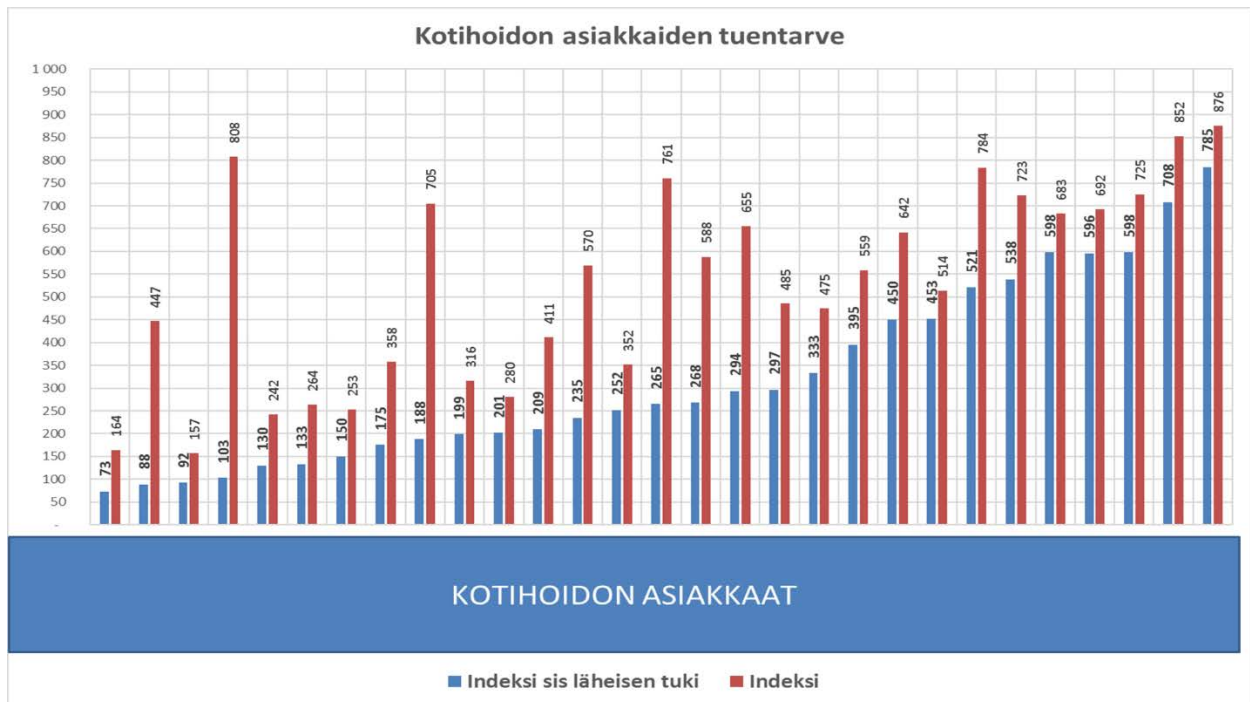
	Kotihoidon osuus tuesta %
IADL 0 - 21 (Asioiden hoitoon liittyvistä toiminnoista suoriutuminen)	100
CPS 0 - 6 (Älyllinen toimintakyky)	100
DRS 0 - 14 (Masennusoireet)	100
ADL 0 - 28 (Päivittäisistä toiminnoista selviäminen)	100

KÄYTTÄYTYMISEEN LIITTYVIEN OIREIDEN ARVIOINTI	0. Ei oireita viimeisen 3 vuorokauden aikana, 1. Käyttöoireita oli, helposti lievitettävissä, 2. Käyttöoireita oli, eivät ole helposti lievitettävissä
VAELTELU - Kuljeskellut ilman järkevää syytä, ei ole ilmeisesti tietoinen tarpeistaan tai turvallisuudestaan	
KARKEA, UHKAAVA KIELENKÄYTTÖ - Uhkaillut, kiljunut ja kiroillut muille	
FYYSINEN PAHOINPITELY - Lyönyt, töninyt, raapinut, lähennellyt muita	
SOSIAALISESTI SOPIMATON, HÄIRITSEVÄ KÄYTTÄYTYMINEN - Äännellyt häiritsevästi, ollut meluisa, kiljunut, vahingoittanut itseään, ollut seksuaalista häiriökäyttäytymistä tai riisuutumista julkisesti, sotkenut tai heitellyt ruokaa/ulosteita, penkonut muiden tavaroita, toistuvia käytösmalleja, nousee aikaisin aiheuttamaan häiriötä	
KIELTEINEN SUHTAUTUMINEN HOITOON - Vastustelelee lääkkeiden/pistosten antoa, päivittäisiin toimintoihin liittyvää apua, syömistä tai asennon vaihtoa	

Tuentarveindeksi (nykyinen)
Tuentarveindeksi (uusi)

26.4.2018

Asiakasetelin myöntäjän on toimittava puolueettomasti, tasapuolisesti, syrjimättömästi ja avoimesti kaikkia toimijoita ja asiakkaita kohtaan.

Asiakassetelikorvauksiin mahdollisesti liitettävät kannustinlisät soveltuvat pääosin melko huonosti. Kannustimet sopivat palveluihin, joissa esimerkiksi asiakkaan kuntoutuminen voidaan luotettavasti mitata.

Luotettavat teknologian hyödyntämismahdollisuudet ja innovaatiot tulee sallia asiakassetelipalvelussa.

Jyväskylässä 26.4.2018

Veli Puttonen
Keski-Suomen hankinta-asiamies
Keski-Suomen Yrittäjät ry
puh 0500 646 793
sähköposti: veli.puttonen@yrittajat.fi